

schappelijk
vaststaat.
Nieuwe Tes-
Dr. A. van
verschenen
lichting van
de brieven
Judas, be-
der nu wordt
elk in den
45 wordt
recht wijst
ker is, dat
de derde
zich gehad
trifft en het
niet eerst
zoals wel
len Arian-
d. Hoe het
toch in de
art hij zeer
et oog des
den arbeid.
pumentatie,
meer men
het vooraf-
zin heeft,
ikt, dat de
ronkelijken
tekst niet
id af, ook
Schrift tot
ok al zou
ezzen, dan
ons staan,
in, waaruit
er nog, de
rieenheid
n, maar op
nchrift ons
zen Gods.
er op te
de spoedig
der critiek
er zij den
echt ver-
schriften,
heeft ge-
nderzocht
ragen om
ent nauwe-
critische
zelf geen
critische
er Schrift
s overge-
eekenis,
n bij den
ons ver-
aan allen,
vaarin de
ande, te
nd resul-
dat men
ritiek liet
stichten-
De heer
recht op
eheid van
te tekst

ook wel moeten doen, toch zal Ds. Wielenga ons zeker gaarne toestemmen, dat dit niet de eigenlijke taak en roeping der Kerk is. Zoodra er Scholen zijn, waar deze wetenschappelijke vorming gegeven wordt, en deze Scholen examineren, dan zal de Kerk die wetenschappelijke examens aan de School hebben over te laten. Kerk en School zijn twee zelfstandige organisaties, elk met een eigen roeping en een eigen levensfeer. En het is een uitwisseling der grenzen, wanneer de Kerk zich op het terrein der School gaat bewegen en doen gaat wat der School is. Het is dan ook niet juist, dat de Kerk het laatste en hoogste woord houdt wat de wetenschappelijke kennis betreft. Voor een zeer belangrijk deel doet de Kerk daarnaar zelfs in het geheel geen onderzoek en laat zij dit aan de School over. Gesteld toch, dat iemand zich anmeldde, die nooit een Gymnasium bezocht had noch propaedeutische colleges had gevolgd, maar geheel door eigen studie er was gekomen, en zou iemand meldde zich bij de Kerken aan, zou het dan niet in den aard der zaak liggen, dat de Kerken het onderzoek naar de klassieke vorming aan de hoogerleeren of leeren in de Letteren opdroegen?

Nu staat zeker de zaak eenigszins anders bij het onderzoek naar de theologische kennis, omdat de Kerk wel onderzoek heeft te doen, zoals ook onze Kerkenorde zegt, naar de »leere of »belijdenis« en dit onderzoek van zelf verder en dieper zal gaan bij iemand, die zich aanmeldt voor het predikambt, dan bij iemand, die als gewoon gemeentelid tot de belijdenis des geloofs wensch toegeleten te worden. Het onderzoek dient toch ook om te zien, of iemand bekwaam is om het predikambt te bedienen, zoals vooral daaruit blijkt, dat hij een proefpredikatie moet houden. Maar het doel van dit kerkelijk examen is toch niet en mag ook niet wezen om te onderzoeken, of iemand wetenschappelijk genoeg gevormd is, want dat is de roeping der Kerken niet. Kerk en School hebben hier elk een eigen roeping; de School om het wetenschappelijke gehalte te onderzoeken, de Kerk om te onderzoeken of iemand bekwaam is voor den dienst des Woords. Het was dan ook niet juist, dat onze Gereformeerde Kerken, zoodra er Universiteiten in ons land kwamen, het gehele onderzoek aan de professoren hebben overgelaten, en wie door de professoren gekeurd was, tot het predikambt hebben toegelaten. Het gevaar, dat daarin school, heeft de droeve historie van Leiden geleerd, toen het Arminianisme van de Akademie uit de Kerk binnendrong. En de Kerken hebben volkomen terecht, toen voor elke candidaat het kerkelijk examen als eisch gesteld, niet omdat men de wetenschappelijke kwaliteit der professoren-examens in twijfel trok, maar omdat deze geen genoegzamen waarborg boden voor de zuiverheid in de leer. De fout was alleen, dat van een Academisch examen destijds geen sprake meer was en de Kerk nu alleen examineerde, wat haar wel dwong ook het wetenschappelijk examen af te nemen. De vroegere Christelijke Gereformeerde Kerk heeft dit bezwaar niet weten te overwinnen. Zij nam door middel van haar Curatoren, die niets anders dan kerkelijke deputaten waren, het examen aan de Theologische School af, dat aldus geen schoolexamen, maar een kerkelijk examen werd en de geslaagden tot proponenten maakte, d.w.z. hun de bevoegdheid gaf om voor de gemeente op te treden. Eerst door de nieuwe regeling is de zaak veel zuiverder komen te staan. Het examen aan de Theologische School is nu een theologisch wetenschappelijk examen geworden, door de Hoogerleeren afgenomen, maar zonder dat dit kerkelijke rechten geeft. Zooda aan de Vrije Universiteit als aan de Theologische School wordt thans dit wetenschappelijk of schoolexamen afgenomen. En de Kerken doen dit wetenschappelijk examen niet nog eens over, maar eischen het diploma van dit kandidaatsexamen en onderzoeken dan naar de bekwaamheid en geschiktheid voor het ambt. Indien de Kerken zich geropen achten om het wetenschappelijk examen af te nemen, dan zouden zij al zeer dwaas handelen om als eisch voor het kerkelijk examen te stellen, dat de candidaat een diploma moest overleggen van het Akademisch examen. Geen Universiteit zou er aan denken, wanneer een examinandus zich bij haar aanbood, van hem te eischen, dat hij eerst ditzelfde examen aan een andere Hoogeschool gedaan moest hebben. Indien een Hoogeschool iemand, die reeds het kandidaatsexamen elders verworven heeft, nogmaals examineert, dan geschiedt dit, omdat deze School dit diploma niet erkent, en er geen rekening mede houdt.

Aan het principieel verschil tusschen beide examens, het Akademisch en het kerkelijk, houden we dus vast. Niet op historische gronden, ook niet omdat de Kerkenorde het zegt, maar omdat de roeping van School en van Kerk niet hetzelfde is. Ook hier geldt: geef der School wat der School en der Kerk wat der Kerk is, maar verwar beide niet. Iets wat ook bij onze kerkelijke examens wel eens meer in het oog mocht worden gehouden. Maar al te veel nemen deze kerkelijke examens de allures aan, alsof men nog eens wilde overdoen wat de professoren reeds gedaan hebben, d.w.z. het onderzoek naar de wetenschappelijke kwaliteit van den examinandus, en raakt daardoor het eigenlijke doel van dit kerkelijk examen, het onderzoek naar de zuiverheid van de belijdenis en de geschiktheid voor den Dienaar des Woords, op den achtergrond.

Dr. H. H. K.

Kootwijks Scholen

In hartelijken dank ontvingen van G. B. te Steenwijk f 254.

Dr. J. H. HOUTZAGERS, Voorzitter.

Arnhem, Velperweg 88.

Reestatel.

Dr. G. Ch. AALDERS, predikant te Ermelo, De Heilige Schrift en de Vergelijkende Godsdienswetenschap.

Deze Studie van onzen Dr. AALDERS kreeg als Aflevering 2 van den 2den Jaargang, een onderdak in de Brochurereeks SCHILD EN PUN, die bij J. H. Kok, te Kampen, wordt uitgegeven. Haar doel is het specifiek karakter der Heilige Schrift te handhaven tegenover de z.g. »Religieus-geschiedelijke« School.

De niet-christelijke godsdiensleeren hebben, met name in de vorige eeuw, meer dan vroeger de aandacht getrokken en zijn sedert voorwerp van een afzonderlijke wetenschap geworden. Men heeft niet alleen de ontwikkeling en daarmee de geschiedenis van de afzonderlijke religies beschreven; maar, door ze met elkander te vergelijken, ook de ontwikkeling en daarmee de geschiedenis van den godsdiensdienst of de religie gemeend te kunnen beschrijven. Zoo ontstond naast de »geschiedenis der godsdiensleeren« de »geschiedenis van den godsdiensdienst«.

Het bezwaar tegen deze laatste is, dat het specifiek of soortelijk verschil tusschen de ons in de Heilige Schrift geopenbaarde Religie en die niet-christelijke religies tot een graad van graad-verschil wordt gemaakt. Iets, waarmee dan aan de absoluteheid of volstrektheid van de Christelijke religie, als de eenig-waare, wordt te kort gedaan. Bovendien is door vele beoefenaren der »Religieus-geschiedelijke« School, bij haar vergelijken van de verschillende religies, een methode ontleend, die zij ook toepassen op de Schrift. Naar deze methode trachten zij dan aan te toonen, dat schier alles wat de Schrift ons als Gods bijzondere openbaring doet kennen, ook in de niet-christelijke religie voorkomt en daaraan ontsloot om ontleend zou zijn. Iets, waarmee dan het specifiek karakter der Heilige Schrift zou wegvallen en ook de Schrift haar absoluteheid of volstrektheid en daarmee haar gezag als Gods Woord zou verliezen.

Hier tegen gaat nu deze Studie van Dr. AALDERS.

Wijl hij sedert zijn promotie op een o. tisch-onderwerp aan de Vrije Universiteit, zich, zoals ook blijkt uit zijn latere werken, bepaaldelijk aan de studie van het o. t. en den Godsdiens van ISRAEL heeft gewijd, gaat deze studie over de »Vergelijkende Godsdienswetenschap en het Oude Testament«. Nu is het wel waar, en wordt 't dan ook door AALDERS allerniet ontkend, dat er tusschen den godsdiensdienst van ISRAEL en die der volkeren te midden waarvan ISRAEL leefde, zekere overeenkomsten zijn; maar overeenkomsten behoort nog geen ontleeningen te zijn.

De vermeerde kennis van dat milieu of van het Oosten, heeft reeds veel bijgedragen tot beter verstand van het o. t. en werken als dat van Dr. ALFRED JEREMIAS: DAS ALTE TESTAMENT IM LICHT DER ALTEN ORIENTS, kunnen, om met omzichtigheid gebruikt, daarbij dienst doen. Maar de vraag waar het om gaat, en die AALDERS dan ook juist formuleert, is: »of er metterdaad zoovele en zoodanige buiten Schriftuurlijke parallelen van de gegevens der Schrift aanwezig zijn, dat het openbaringskarakter van de Schrift niet langer te handhaven is?»

Deze vraag wordt door hem, na eerst het feitmateriaal, waarop men zich van de zijde der Religieus-geschiedelijke School beroept, te hebben vermeld, op voldoende gronden ontkennend beantwoord.

Ik kan deze, in populairer vorm gehouden, maar toch bezonken, Studie, van Dr. AALDERS ter lezing en bestudeering bijzonder aanbevelen, inzonderheid aan die »tot twijfel neigende« geleerde, zoals hij ze noemt, onder hen, die, zonder vak-meischen te zijn en er dus helemaal achter te wezen, van die religieus-geschiedelijke methode en haar toepassing op het o. t. wel eens de klok hebben horen luiden en dan, om nog eens met AALDERS te spreken, slichtelijk tot het pijngerven van het Schriftgevoel worden overgehogen.

Ik ben het toch goed met den Auteur eens, wanneer hij van de zoo straks genoemde methode schrijft, dat zij »het gezag der Schrift in zijn hartstoeke aantast« en »het gevaar dat van de zijde der vergelijkende Godsdienswetenschap dreigt, nog veel ernstiger is te noemen dan dat van de huerarische Schriftcrank«.

2. Dr. H. BOUMAN, Hoogleraar aan de Theol. School te Kampen, PERSOONLIJK GELOOF EN ROEPING NOODZAKELIJK VOOR DE HEILIGE BEDIENING. J. H. Kok — 1919 — Kampen.

Twee toespraken zijn hier gebundeld.

De eerste is door Prof. BOUMAN, als professor, gehouden bij de opening der colleges van onze Theologische School toen de cursus 1919—1920 begon. De tweede heeft tot titel: DE ROEPING TOT DEN DIENST DES WOORDS.

Dr. T. HOKSTRA, hoogleraar aan de Theologische School te Kampen, AMBT EN LIEFDE. J. H. Kok — 1919 — Kampen.

Deze toespraak werd door Prof. HOKSTRA gehouden tot de leden van het Studentenooris Fides Quaerit Intellectum op 23 October i. l. ter gelegenheid van het achtielustrum van dat Corps.

Met bijzonder genoegen heb ik deze akademische reeds gelezen, en ik ben bij, dat de Kamper hoogerleeren ze hebben uitgegeven. Actueel als ze zijn, verdienen zij ook buiten de Theologische School en haar Studentencorps, inzonderheid door theologische Studenten te worden gelezen en overdracht.

3. JOHANNES BREEVOORT, MÜN KREISTORKE. J. M. Bredée's Boekhandel en Uitgevers-Mij. Rotterdam.

Onze christelijke belletriste, die ook als kinderschriftster verdient heeft, bewerkte dit Kerstboek. Het is een bundel van gewijde verhalen uit N. en O. T., die met het Kerstfeest meer of minder verband houden; van oude en nieuwe zangen, welgekonden; van, op het laatste, drie aardige versjes en een lief verhaaltje uit onzen tijd. Tusschen dit alles keurige platen, die den tekst verduidelijken, en er omheen een mooi bandje met, in medaillon, een fleurige beelding van MARIA met het JESUS-kindje, door JOSEF begeleid op den tocht naar AEGYPTE.

'n Boek om kinderoogen te bekoren en in kinderharten blijheid te wekken, dat de Heiland is geboren.

5. DE STER der Christelijke weekbladen. Uitgave. Drukkerij Libertas, Rotterdam, Goudsche-vingel 105.

De STER staat nu bijna een jaar tusschen de Christelijke weekbladen.

Met haar vaste medewerkers, waaronder mannen en vrouwen van naam op vele gebied; door

haar inhoud en haar vaak take caricatuur, kan men allerniet van haar verbleken spreken. Maar om te blijven glansen, dient deze periodiek door ons Christelijk publiek nog iets meer te worden. Van harte wensch ik den heer DIEMER toe, dat hij dit, zoo door middel van abonnementen als advertenties, nu de tweede jaargang weldra zal beginnen, moge ervaren.

6. Wij ontvingen nog twee christelijke SCHRIFTKALENDERS.

a. De heer J. H. Kok te Kampen zond MARANATHA.

Het schied is een mooie illustratie van Lucas 12:35—36. »Laat nu ledigen omgord zijn en de kaarten brandende«. De voorkant der blaadjes van het blok heeft, bij de teksten, mediaties van Ds. J. J. KNAF Czn. en Dr. J. C. DE MOOR, namen, die geen aanbeveling noodig hebben. De achterkant der blaadjes geeft athenische verhalen. Als premie krijgt men SAMPA, een verhaal uit het volksleven door den bekenden schrijver ISARDI.

b. De firma OOSTERBAAN EN LE COINTRE te Goes zond: DE OLJFIAK (ONZE KLEINE VERTOOSTER).

Op het schied der verloren zoon te midden van de zwijnen, naar Lucas 15:11—A. Moet kan ik niet zeggen, dat het is. Ook dit schied bevestigt het maar weer, dat er 'n grens is tusschen poëzie en schuldrukste. Maar het blok met zijn bijchriften onder de teksten en zijn verhaaltjes achter de blaadjes vergoedt veel. En ook door zijn lage prijs leent deze kalender zich bijzonder ter uideeling op Zondagsscholen.

G.

Uit de Pers.

Over het gebied in de kerkelijke vergaderingen schijft Ds. Van den Bink in de Gelderische Kerkbode:

Ten oprichte van den vorm en den inhoud des gebeds komt de vraag aan de orde, of een vrij gebed dan wel een formuliergebed de voorkeur heeft. Ongewijfeld het laatste. Over wat te dezer zake in het algemeen kan worden gezegd, twijgen we hier. We handelen thans in het bijzonder over het gebed op de kerkelijke vergaderingen.

De voorstanders van het vrij gebed voeren vooral degen grond aan, dat zulk een gebed meer in overeenstemming is met de te behandelen zaken. Dit valt zeker niet te ontkennen. Een formuliergebed moet uiteraard meer in algemeene termen zijn gesteld, hoewel toch ook bij bijzondere aangelegenheden ons kostelijk formuliergebed soms op verrassende wijze geschikt en gepast blijkt te zijn. Doch overigens ligt genoemd argument ons juist tegen het vrij gebed te pleiten. Het groote onderscheid immers tusschen een vrij gebed en een formuliergebed bestaat hierin, dat in het eerste de persoon van den bidder op den voorgrond treedt, terwijl die in het laatste geheel op den achtergrond blijft. En nu bestaat het gevaar, dat in het gebed de persoon van den praeses te sterk zich voor voren zal dringen; dat hij zijn persoonlijke gevoelens en zijn eigen meeningen over wat aan de orde zal komen, eenzijdig daarin tot uiting zal doen komen; en dat dus door het gebed, hetzij bewust of onbewust, zekere presie op de vergadering zal worden uitgeoefend. En dan wordt het heilige karakter van het gebed ontd.

Hoeveel geldt, wellicht in nog sterker mate, van de dankzegging. Die kan zelf misbruik worden, om iemand, met wien men het niet eens was, af te straffen!

Het formuliergebed bevrijdt tegen dergelijke gevaar. Bovendien heeft het nog veel meer voor. Het drukt op uitnemende wijze het doel uit, waartoe men samenkomt, wat verstrekt niet ieder praeses gemakkelijk in weinig woorden kan aangeven. Het bewaart voor uitweidingen, welke met den aard en het doel der vergaderingen niets te maken hebben en in het gebed, hoe roerend en zachtend het ook moog klinken, volstrekt niet tepas komen. En het bevordert ten zwaarte het meebidden, dat ieder lid der vergadering kan weten, wat de voorbieder zegt; het maakt het gebed inderdaad gemeenschappelijk; het geeft aandacht en rust; het sluit alle persoonlijke invloeden en indrukken buiten.

Wordt het ook aan het eind der vergadering uitgesproken, dan vervalt daarmee wat wij boven schreven over het voorgaan bij de dankzegging. Het ligt dan toch voor de hand, dat de praeses het doet.

Onze kerken bezitten schoone, kostelijke formuliergebeden. Evenals al onze liturgische geschriften hebben ze voor het gebruik deze schaduwszijde, dat ze antik zijn in taal en stijl, en daarom niet gemakkelijk te verstaan en te lezen. Doch bij geregelde eerlijk gebruik valt dit bezwaar wel weg en wordt ge tekenen weer getroffen en gebeld door hun wonder-heerlijken inhoud.

Voor onze kerkelijke vergaderingen hebben wij drie formuliergebeden: een gebed vóór de handelingen van kerkeraad, classe en synoden; een gebed na de handelingen der vergaderingen; en een gebed voor de vergadering der diakenen.

Dat we een dankzegging voor deze laatste genoemde samenkomst missen, vloeit wellicht hieruit voort, dat diakenen in den regel na hun samenrij met den kerkeraad gaan vergaderen en dan daar deelnemen aan het gemeenschappelijk dankgebed.

Met een paar kleine wijzigingen kunnen deze drie formuliergebeden nog bedien ten dage uitnemend dienst doen. Ze moeten aangebracht in het dankgebed. Voor »de Overheid van ons volk«; voor »den achteren Magistraat derer stads«; »den raad der gemeente«; of iets dergelijks. Terwijl dient weg te vallen deze zinne: »en het rijk des duivels (hetwelk een rijk is van alle schanddaden en ondeden) door hen, als we dicnaars, hoe langer hoe meer verstoort en te niet gedaan worde.« Dit laatste vloeit voort uit de bekende uitspraak onzer kerken betreffende Art. 36 onzer Geloofsbelijdenis. De Overheid heeft wel de roeping, zoals ook verder in dit dankgebed wordt uitgesproken, om alles weg te nemen en te weren, wat ons zou verhoeden, om een gerust en stil leven te leiden in alle godsaligheid en eerbaarheid; doch het is zeker niet haar taak, rechtsreeks den strijd aan te binden tot versterking en vernietiging van het rijk des duivels. Dien strijd voert Koning Jezus niet door middel van het wereldlijk geweld, dat de Overheid draagt, doch door middel van het geestelijk geweld des Woords, hetwelk Hij aan zijn kerk overtrof.

VAN DEN BINK.

Voor Kinderen.

AAN VRAGERS.

Blauwvoet. — B stand. — 1 Kon. 12. L. J. H. te A. vraagt inlichtingen en schrijft dit:

Oolangs las ik in een verslag van de herdenking van den Guldensporenslag in Vlaanderen, een uitdrukking, waarvan ik de betekenis niet ken en tot nu toe ook niet te weten kan komen. Thans kreeg ik diezelfde uitdrukking weer onder de oogen in het proces-Broms, de bekende Vlaamsche aktivist, die ter dood veroordeeld werd. Als de Voorzitter van het Hof het arrest heeft voorgelezen roept Broms uit: »Vliegt de Blauwvoet!« en dan galmt als antwoord van de publieke tribune: »Storm op zee!« Wilt u mij daarvan een verklaring geven.

De Blauwvoet is een zeevogel, zover ik weet, een soort van meeuw die op de kust van Vlaanderen voorkomt. Gelijk veelal kondigt ook het vliegen van deze meeuw stormweer aan. Van daar dan ook het gezegde: Vliegt de Blauwvoet, storm op zee! welke spreuk tevens een leus is der Vlaamsche vrijheid.

De Vlaamsche dichter Rodenbach uit de tweede helft der vorige eeuw, heeft deze spreuk tot een algemeene leus der Vlamingen gemaakt in hun strijd voor de taal en meer. Hij stichtte kringen en verenigingen die de naam Blauwvoetne droegen, en de oude spreuk als leus en herkenningsteeken hebben. In heel Vlaanderen wordt zij ihans gekend en begrepen. Rodenbach's staudbeeld te Rousselaere, zijn geboorteplaats in België, veroot den jongen dichter die een blauwvoet op de hand heeft, terwijl de vogel gereed is uit te vliegen.

P. hoorde in een lezing dat kort voor het sluiten van het twaalfjaar band (1609—1621) de Spanjaarden aan onze Staten geld zonden om hen zoo te winnen voor het slaken der vijandelijkheden; ook dat men aanvankelijk vrede en niet enkel een bestand bedoelde. Is dat juist? vraagt P.

Tot kort antwoord diene dit.

De Spaansche koning Philips III was meer dan wars van een oorlog, die zijn schatkisten en goudmijnen had uitgeput, 't kostte hem maanden meer dan 300,000 kroon. Hij zag zich genoodzaakt, degenen, die hij voormaals als zijne slaven beschouwde, aan te zoeken tot vrede, zonder daartoe te veel beloften, te sparen. Want de Nederlanders, gedurende veertig jaren door de Spanjaarden getergd of vervolgd, deden zich haast ook nadrukkelijk gelden.

Onder de Spaansche Gezanten bevond zich de latige pater Jan Nijlen, die den Griffier Korneel Aarsen, een man van groote b-kwaamheid en veel invloed, door omkoopung voor Spaarje zocht te winnen, hem, behalve een kostbaaren diamant voor zijn huisvrouw, een schuldbrief van vijftig duizend kroon aanbod. Aarsen weigerde zulks in den beginne; doch b-denkende dat hij door het aann-m-vn dezer geschenken de te meer tot het heil des Vaderlands kon mede-werken, liet hij zich eindelijk bewegen. Weldra vond hij zich echter hierover bezwaard, en gaf van het voorgevallene kennis aan de Staten, welke het genoemde aan hun Schatmeester Joris de Be, en een man van beproefde eerlijkheid, ter bewaring toevertrouwde.

Wel verre van deze middelen ten behoeve des Lands te besteden, iets dat onze Voorvaderen als onwettig beschouwden, werd zulks na het gesloten twaalfjarige bestand den Spanjaard terug gezonden, met de welverdiende aanmerking, dat het aann-vn van dergelijke veldelijke middelen, ter bereiking van zijn oogmerk, ten sterkste was af te keuen.

Intusschen ontmoette men reeds aanvankelijk vele struikelblokken, om tot het sluiten van den vrede te geraken. Als eerste voorwaarde der onderhandeling eischen de Sirten, dat de Spaansche Koning de Nederlanders als een vrij en onafhankelijk volk zou beschouwen en de vijfde vaart op de Indië toestaan, waarvan de Nederlanders niet konden afzien, zonder hunnen bloeienden handel geheel te knakken, en deze kweek-school der zeemacht van den Staat te vernietigen. Daarenboven vierde Pius Maurits, zoo reet tegen den vrede, als Oudenbarneveldt dien voor den Lande heilzaam keurde, om den last des oorlogs, die vooral Holland drukte, van onze schouders te verjen.

Vele, die voordeel vonden in het volhouden des oorlogs, vielen Maurits bij; echter zeggende Oudenbarneveldt, door den invloed der Fransche en Engelsche Afgezanten ondersteund, over de meeste hinderpalen.

Nu het sluiten van den vrede op nieuw gewichtige zwaarigheden ontmoette, sloeg men een twaalfjarig bestand voor, hetwelk na eenige onderhandelingen den 9m April 1609 werd getroffen, waarbij dan ook de Koning van Spanje en de Aansherzog Albertus in Isabella Clara Eugenia dezer Staat verklaarden voor vijfde Londen, op welke zij niets te eischen hadden, en dat elk in zijne bestittingen zou ge-rbiedig worden. Den 7en Junij 1609 werd dit verdrag door den Spaanschen Koning bekrachtigd, en vervolgens onder betooning van groote vreugde te 's Gravenhage en Brussel afgekondigd, en getrouwelijk nagekomen.

W. R. vraagt:

In 1 Kon. 12 wordt verhaalt hoe Israel van koning Rhabeam afviel. Eenigszins vreemd echter staat in dat verhaal va. 17. Welke betekenis heeft het eigenlijk?

Men leest in 1 Kon. 12 vs. 16 tot 19: Toen gansch Israel zag, dat de koning naar hen niet hoorde, zoo gaf het volk den koning weder antwoord, zeggende: Wat deel hebben wij aan David? ja ge'n erve hebben wij aan den zoon van Isai. Naar uwe tenten, o Israel! voorzie nu u huis, o David! Zoo ging Israel naar zijne tenten.

Doch aangaande de kinderen Israels, die in de steden van Juda woonden, over die geregeerde Rehabeam ook.

Toen zond de koning Rehabeam Aoram, die over de schatting was; en het gansche Israel steegde hem met steenen, dat hij stierf; maar de koning Rehabeam verklochte zich, om op een-n wagen te klimmen, dat hij naar Jeruzalem vluchtte.

Alzoo vielen de Israelieten van het huis Davids af, tot op dezen dag.

Al schijnt het 17de vers daar wat vreemd te staan, de bedoeling is duidelijk.

De tien stammen vielen van Rehabeam af, die voortaan alleen in Juda, niet meer in Israel koning zou zijn. Over Israelieten regeerde hij dus niet meer. Er woonden evenwel in de steden van Juda om allerlei redenen ook Israelieten, en die bleven onder Rehabeams gezag, als inwoners van zijn land.

Opheldering.

Ten gerieve van S. v. H. te R. en anderen die het raadt, kort geleden opgenomen, niet kunnen oplossen zij gemeld dat bedoeld wordt: de hoed.

HOOGENBIJK.

Buitenland.

Gemengo Nieuws.

Melaatschheid. Honden, ja duizenden jaren lang heeft de siekte der melaatschheid zich onder het menschelijk geslacht geopenbaard. Reeds wordt op een Egyptische papyrus, eenige duizenden jaren vóór Christus, van deze vreeselijke ziekte melding gemaakt. Gedurende al die eeuwen is de melaatschheid een ontzettende beroeking geweest; hij die er door aangetast wordt, is als levende gestorven. Tot hiertoe bleek er geen kruid tegen de melaatschheid gewassen, maar volgens een bericht in het

Engelsche blad *Mercy and Truth*, gevloeid uit de pen van Dr. C. G. S. Baronsteele, wordt een nieuwe medijla daartegen aangewend, waardoor de lijdens van pijn en smart bevrijd worden. Er is een fonds gevormd met het doel om de behandeling mogelijk te maken voor hen die daarom verzoeken. Dr. Baronsteele schrijft: »Men het geld dat door financiële hydragen verkregen werd, konden wij voor 150 lipra-lidss de behandeling met het nieuwe geneesmiddel mogelijk maken. Als de krankheid nog niet in gevorderd stadium gekomen is, kan de genezing in ongeveer twee jaar geschieden, maar alle lijdens kunnen van pijn bevrijd worden.«

Deze mededeeling sluit met de woorden: »Bijdragen om aan dezen nood te gemoet te komen, zende men aan het adres van den Lay Secretary, C. M. S., Salisbury — 19, E. C. 4.«

WINCKEL.

Officiële Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons:

Volharren is wel zwaar en kost veel inspanning, maar het is loouend.

Het is aangenaam te kunnen mededeelen, dat op plaatsen waar door de »voormae« der propagandisten gewerkt is, voortaan bij den arbeid niet laat, maar nog voortgaat om, zij het dan met den hengel, nog een sloorie af te vissen, of een kreekje te onderzoeken. De Vereniging voor Hooger Onderwijs vraagt niet van iedereen veel, maar preneueert het recht te hebben, om op alle gereformeerde te mogen rekenen.

Pas een deel van de vereichte f 150.000 jaarlijks is verkregen. Toch tellen de Gereformeerde Kerken 217134 beijdende leden. De contributie van f 50.000, waarop thans mag worden gerekend, wordt pas door nog geen 20.000 personen bijeen gebracht.

Tuch kan worden geconstateerd, dat het gemiddeld bedrag der contributie tot hooger dan f 2.50 is gesiegen. Vermoedelijk zal dit gemiddelde spoedig weer lager worden.

Hoe dat komt? Wel, er worden nieuwe terreinen ontgonnen.

Dr. nhe e Babant waren nog kort geleden als Groningen vóór 25 jaar. Men geeft in de beide provinciën over het algemeen.

Groningen en Friesland betalen. Dat wil zeggen, daar vooral heeft men het a gezet dat de Vrije Universiteit geen stichting is van barmhartigheid, maar rechtstreeks voorloopt uit de roeping die de Gereformeerde Belijdenis meebrengt. Men sprekt veel van het verdienste van het leven, dat is goed, maar dan moet men hiet niet aan te oppervlakkige zoeken.

»Verdieping« van het leven voert tot inzicht der roeping. Voor de studeerenden is het dus roeping om aan de Vrije Universiteit zich te laten inschrijven. Is het Calvinisme zelfs meer dan één Universiteit voor de geloovigen waard, dan is een paar jaar studie meer voor de toekomstige leiders niet verspild.

Een der senooten vruchten van de verdieping van het gereformeerde leven is verantwoordelijkeheidsgevoel. De Kerken en de Scholen onderhouden. Het collecteren voor de kosten aan de »eeredienste« verbonden, valt hoe langer hoe meer weg, terwijl ook het betalen van plaatsengeld door vane, nog meer: *hijmoedige*, bijdragen wordt vervaagen.

Zoo ook bij de enige Universiteit naar Gods Woord bevelen en op het Woord gegrond. Eeuvel, dat moet geleerd.

Sparen kost inspanning, geven vraagt zelfverloochening, betahng van het verschuldigde vloeit uit gehoorzaamheid voort.

In de Noordelijke provinciën komt men zachtjes aan tot die hoogste trap.

Mogen spoedig de overige provinciën volgen. Voor ruim twee honderdduizend beijdende leden is het getal van 20000,— duizend contribuanten nog veel te weinig.

De heer A. Lauwers, proponent te Brussel, verzoekt den Kerkeraad van Gereformeerde Kerken in Nederland, met het oog op zijn veelvuldige afwezigheid, alle correspondentie, betrekking hebbende op door hem te vervullen spreukbeurten, te adresseren aan Ds. Chr. Warner, 209 Brusselse Steenweg, Vorst bij Brussel.

Gereform. Traktaatgenootschap „Filippus.“

De derde zekting traktaaten over het jaar 1919 wordt den leden gratis en franco toegezonden. Namens het Bestuur van »Filippus.« Wolvega, 29 Nov. 1919. J. Ter Borg, Secr.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

KOOTWIJK.

Eben Haizer, »tot hietoe hielp ons de Heere«, dat belijdt, met lof en dank aan den Heere, Kootwijks Kerk ook nu.

Op heden den 26 Nov. mocht de eerste s'een geld van het Kerkgebouw der Geref. Kerk, door den eueritus predikant Ds. J. H. Houtzagers, daartoe door den Kerkeraad aangewezen.

Dat de Geref. Gem. te Kootwijk zich nu weldra in het bezit mag zien gesteld van een eigen Kerkgebouw, is een zegen dien wij naast God danken aan den steun der Kerken in ons Vaderland en de liefde van de vele meelende Broeders en Zusters.

Voor den bouw en inrichting van het Kerkgebouw is ongeveer f 18000 noodig. Kootwijks Kerk draagt door geregeerde maandelijksche collectie voor het fonds van Kerk en Pastorie het hare naar vermogen bij; ook is de grond voor het Kerkgebouw gegeven.

Tal van Kerken in ons land hebben krachtigen steun geboden, en de hoofdstad gaf het bewijs hoe door kerkcollectie krachtige steun kan worden, daar die te Amsterdam ruim f 1400 heeft opgebracht. Enkele vrienden hebben ons met bijzondere liefde gedend, met name de heeren G. Dekker c. s. te Hilversum die, na eerst in de *Kerkbode* de zaak te hebben aanbevolen, voor onze Kerk bijdrachten circa f 260.

Hartelijk danken wij die broeders voor deze liefde. Mochten ook op andere plaats n broeders en zusters zich aangenden om op deze wijze Kootwijks Kerk te steunen, want, hoe dankbaar ook, toch zij wij nog op verre na niet waar wij zijn moeten.

Op heden is een totaal bedrag van f 20.000 bijeen, maar nu ontbreekt ons nog ruim f 10.000, want Kootwijk heeft niet alleen een Kerk n o-dig, maar ook een Pastorie, want de Gemeente die uren ver is uitgestrekt, heeft dringend behoefte aan een predikant, die van uit het centrum de wijdungsstreek gemeente bearbeidt in de groote afstanden per f 15 afleggen kan. Voor den aankoop van de Pastorie, waarvoor zeer geschikt gebouw met gronden is aangeboden, komen wij nog ruim f 10.000 te kort,